

PASTORALA
SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
LA PRIMA DUMINICĂ
A POSTULUI NAȘTERII DOMNULUI DIN ANUL 2024

PRIVIND ÎNSEMNĂTATEA „ANULUI OMAGIAL
AL PASTORAȚIEI ȘI ÎNGRIJIRII BOLNAVILOR”
ȘI A „ANULUI COMEMORATIV AL TUTUROR
SFINȚILOR TĂMĂDUITORI FĂRĂ DE ARGINȚI”,
ÎN PATRIARHIA ROMÂNĂ

PREACUVIOSULUI CIN MONAHAL,
PREACUCERNICULUI CLER
ȘI PREAIUBIȚILOR CREDINCIOȘI
DIN PATRIARHIA ROMÂNĂ,

HAR, BUCURIE ȘI PACE
DE LA DUMNEZEU TATĂL, FIUL ȘI SFÂNTUL DUH,
IAR DE LA NOI PĂRINTEȘTI BINECUVÂNTĂRI!

Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți frați și surori în Domnul,

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat anul 2024, în Patriarhia Română, ca *An omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor* și *An comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți*.

Grija pentru cei bolnavi este poruncă evanghelică și condiție a mântuirii, fiind unul dintre criteriile esențiale după care ne va judeca Dumnezeu. Hristos Domnul ne cere să îi vizităm pe cei aflați în boală și în suferință, să îi ajutăm după putere și să îi încurajăm cu inimă bună și cu nădejde în marea milă și putere a lui Dumnezeu.

Postul *Nașterii Domnului*, care tocmai a început, aduce nădejdea și bucuria venirii în lume a Mântuitorului Hristos ca Prunc, Dumnezeu și Om, oferindu-ne modelul desăvârșit de curăție și rugăciune al Maicii Domnului, precum și „chipul blândeților” Sfântului Ierarh Nicolae, cel milostiv și aducător de daruri.

Dreptmăritori creștini,

La începutul creației, „a privit Dumnezeu toate câte a făcut și iată erau bune foarte” (*Facerea* 1, 31), însă, ulterior, neascultarea lui Adam și a Evei față de porunca divină a adus moartea și boala în lume (*Facerea* 3, 16-19). Omul, care a fost creat în Rai după chipul lui Dumnezeu și care fusese împodobit cu toată virtutea, primind de la Creatorul său toate darurile spirituale și materiale, a cunoscut, în urma păcatului, durerea separării de Dumnezeu. Astfel, **cea dintâi suferință pe care omul a îndurat-o a fost ieșirea din relația de armonie și apropiere cu Dumnezeu și alungarea din Rai, unde trăia în mijlocul unei creații pline de Duhul dumnezeiesc.** Sfântul Grigorie de Nyssa evidențiază acest adevăr atunci când afirmă că „cel zidit spre nemurire a fost desfăcut de moarte, iar cel ce petrecea în desfătarea Raiului a fost strămutat în acest loc al bolilor și al durerilor”¹.

Așadar, boala, suferința și moartea nu au fost create de Dumnezeu: „Dumnezeu nu a făcut moartea și nu se bucură de pieirea celor vii [...], dar prin invidia diavolului moartea a intrat în lume” (*Înțelepciunea lui Solomon* 1, 13; 2, 24). Atât boala, cât și suferința sunt realități care pun în evidență slăbiciunea și fragilitatea omului separat sau înstrăinat de Creatorul său prin neascultare. Din acest motiv, adeseori, în cărțile Vechiului Testament, atunci când se amintește de boală, de suferință și de moarte, nădejdea oamenilor este îndreptată către Dumnezeu și către ajutorul Lui. Psalmistul David se roagă pentru vindecarea de neputințe: „Miluiește-mă, Doamne, că neputincios sunt; vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele” (*Psalmul* 6, 2), și tot psalmistul confirmă ajutorul primit de la Dumnezeu: „Doamne, Dumnezeul meu, strigat-am către Tine și m-ai vindecat” (*Psalmul* 29, 2). În *Cartea înțelepciunii lui Isus, fiul lui Sirah*, se recomandă ca, „în boala ta, să nu fii nebagător de seamă; ci te roagă Domnului și El te va tămădui” (*Înțelepciunea lui Isus Sirah* 38, 9), pentru că „El înalță sufletul și luminează ochii, dând vindecare, viață și binecuvântare” (*Înțelepciunea lui Isus Sirah* 34, 19). Din exemplul dreptului Iov învățăm că „omul își naște singur suferința” (*Iov* 5, 7), dar și faptul că „pe cel nenorocit Dumnezeu îl scapă prin nenorocirea lui și prin suferință Dumnezeu îi dă învățătură” (*Iov* 36, 15).

Prin urmare, **Dumnezeu nu este creatorul suferinței. El, însă, aduce vindecare în omul slăbit de păcat, căruia îi oferă harul Său pentru a putea suporta greutățile vieții.** De aceea, psalmistul amintește că „aproape este Domnul de cei umiliți la inimă și pe cei smeriți cu duhul îi va mântui” (*Psalmul* 33, 17).

Faptul că Dumnezeu este „*Doctorul sufletelor și al trupurilor*” reiese, în special, din cuprinsul Sfintelor Evanghelii. Ele ne prezintă activitatea Mântuitorului Iisus Hristos, Care „străbătea toate cetățile și satele, învățând în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia Împărăției și vindecând toată boala și toată neputința în popor” (*Matei* 9, 35). În Noul Testament, bolnavii cer

¹ SF. GRIGORIE DE NYSSA, *Despre Fericiri, Cuvântul III*, în colecția *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. XXIX, trad. pr. prof. Dumitru Stăniloae, pr. Ioan Buga, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1982, p. 354.

vindecare de la Domnul Iisus Hristos, iar ucenicii Lui vindecă și ei, însă cu puterea dată lor de Dumnezeu. Numărul mare al vindecărilor săvârșite confirmă predica Mântuitorului și proclamă puterea și prezența plină de compasiune a lui Dumnezeu-Omul între oameni. Învățătura lui Hristos și vindecările Sale sunt întotdeauna unite în cea mai profundă formă, alcătuind un singur mesaj de speranță și mântuire. Vindecările pe care Domnul Hristos le înfăptuiește sunt semne ale iubirii Sale milostive nesfârșite. Prin aceste vindecări, El arată că Împărăția lui Dumnezeu este aproape de oameni și ne ajută să înțelegem că **adevărata și cea mai profundă boală a omului este absența comuniunii lui cu Dumnezeu, Izvorul iubirii. Numai comuniunea cu Dumnezeu ne poate oferi adevărata vindecare și viață autentică.**

Evenimentul central care dă mărturie despre iubirea milostivă și vindecătoare a lui Dumnezeu rămâne Jertfa de pe Cruce a Mântuitorului Iisus Hristos. Prin întruparea lui Hristos, Dumnezeu a ales să devină om și să împărtășească suferințele omenirii, culminând cu moartea Sa pe Cruce. El este Cel despre Care prorocul Isaia a spus: „Acesta neputințele noastre a luat și bolile noastre le-a purtat” (*Matei* 8, 17; *Isaia* 53, 4). Prin ascultarea Sa până la moarte, Hristos Domnul a vindecat păcatul neascultării protopărinților Adam și Eva (cf. *Filipeni* 2, 8). Crucea lui Hristos este și mărturia faptului că Dumnezeu a intrat în istoria umană pentru a suferi alături de noi și pentru a ne mântui. Prin moartea și Învierea Sa, Hristos oferă un nou sens suferinței, care nu este văzută ca fiind un scop în sine, ci o realitate care, deși dificilă și dureroasă, poate deveni o cale de despățimire, de maturizare duhovnicească și de apropiere de Dumnezeu. **Învierea lui Iisus Hristos din morți este dovada biruinței Sale asupra păcatului și morții, deci și asupra bolii și a suferinței** (cf. *Ioan* 11, 25). Dacă moartea este înțeleasă ca o consecință a păcatului, Învierea este restaurarea vieții și biruință asupra suferinței. Învierea lui Hristos este începutul unei noi creații, în care moartea, boala și suferința nu mai au putere asupra omului credincios. Deși în această lume materială omul continuă să experimenteze boala, suferința și moartea, Învierea lui Hristos mărturisește o vindecare completă a omului la sfârșitul veacurilor. De aceea, în Biserică, **Hristos Însuși este medicament, iar Sfânta Euharistie este leac pentru tămăduirea sufletului și a trupului, spre iertarea păcatelor și viața de veci** (cf. *Ioan* 6, 54).

După Înălțarea Mântuitorului la cer, Duhul Sfânt S-a pogorât asupra ucenicilor, dându-le puterea de a duce mai departe lucrarea Sa de vindecare și mântuire. Duhul Sfânt lucrează în Biserică prin Sfintele Taine în inimile credincioșilor, vindecându-i, întărindu-i și călăuzindu-i pe calea mântuirii. În acest context, **slujirea sacerdotală a cuprins dintotdeauna și datoria clericilor de a se îngriji de cei bolnavi**, ca o împlinire a poruncii Domnului Iisus Hristos: „Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, pe demoni scoateți-i; în dar ați luat, în dar să dați” (*Matei* 10, 8).

Prin lucrarea Duhului Sfânt în lume, în special prin Sfintele Taine, **slujitorii Bisericii continuă misiunea la care au fost trimiși de Hristos, vindecând și alinând suferințele nenumăraților bolnavi.** Pe lângă rugăciune și încurajare, în Biserică, pastorația bolnavilor se realizează și prin așezăminte

social-filantropice. Din cele 884 de servicii sociale și medicale pe care le desfășoară unitățile de cult din cadrul Bisericii Ortodoxe Române, 90 sunt destinate bolnavilor, numărul beneficiarilor acestor servicii fiind 39.439 pacienți.

Iubiți credincioși,

Viața creștină trăită după rânduielile Bisericii este mijloc de a ne feri de păcat, dar și modalitate de a preveni boala. Rugăciunea, postul, cumpătarea și milostenia nu sunt doar obligații morale ale creștinului, ci și metode și remedii prin care cultivăm, cu ajutorul harului dumnezeiesc, o viață fizică și spirituală sănătoasă.

Biserica se roagă pentru sănătatea și mântuirea oamenilor. Sfântul Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae arată că, prin Sfânta Taină a Maslului, „se cer împreună: tămăduirea trupului, iertarea de păcate și curățirea sufletului de păcate. Sălășluirea Duhului are mai ales scopul curățirii de păcate și al tămăduirii de patimi și al ridicării omului la o viață de sfințenie, de slujire curată a lui Dumnezeu”².

Totodată, în Biserică, cei aflați în boală și în suferință primesc ocrotirea și ajutorul Maicii Domnului și a tuturor sfinților. Sfinții sunt mijlocitori și purtători ai harului divin, iar prin viața lor plină de sfințenie și rugăciune, devin mijloace prin care Hristos revarsă binecuvântări asupra oamenilor. Sfinții nu acționează prin propria lor putere, ci prin puterea lui Dumnezeu, care lucrează prin ei. De aceea, sfinții sunt considerați mărturii vii ale iubirii și îndurării lui Hristos față de lume.

În mod special, atunci când este vorba despre boală și suferință, Biserica amintește și îi cinstește pe Sfinții tămăduitori fără de arginți, cunoscuți pentru darul lor de a vindeca pe cei bolnavi, prin puterea harului dăruit lor de Dumnezeu. Ei sunt numiți „fără de arginți” deoarece nu au primit vreo răsplată materială pentru serviciile lor, asemănându-se în acest fel cu apostolii, care au transmis mesajul Evangheliei și au făcut minuni fără să ceară ceva în schimb. Acești sfinți tămăduitori au fost medici sau vindecători care și-au dedicat viața atât slujirii aproapelui, cât și slujirii lui Dumnezeu. Ei au vindecat atât trupurile oamenilor, cât și sufletele acestora, cultivând credința în Dumnezeu și transmiterea iubirii creștine. **Pentru a-i cinsti pe acești vindecători minunați, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat anul 2024 drept Anul comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți.**

Primul medic al Bisericii apostolice pe care îl amintește Sfântul Apostol Pavel în epistolele sale este „Luca, doctorul cel iubit” (*Coloseni* 4, 14), adică Sfântul Apostol și Evanghelist Luca, autorul Evangheliei a treia și al cărții *Faptele Apostolilor*. Tot în cartea *Faptele Apostolilor*, citim despre Apostolii Petru și Pavel, care au vindecat bolnavi în numele lui Hristos (*Faptele Apostolilor* 3, 6; 9, 34).

² Pr. Dumitru STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 3, în coll. *Opere complete*, vol. XII, Ed. Basilica, București, 2018, p. 213.

În aceeași perioadă de început a creștinismului, o altă tămăduitoare a fost și Sfânta Mare Muceniță Tecla, cea întocmai cu apostolii, ucenică a Sfântului Apostol Pavel.

Din primele patru secole sunt și cei doisprezece Sfinți doctori fără de arginți pomeniți liturgic la Proscomidie: Cosma și Damian, Chir și Ioan, Pantelimon și Ermolae, Samson și Diomid, Mochie și Anichit, Talaleu și Trifon, alături de alți sfinți tămăduitori din primele secole: Sfântul Grigorie Taumaturgul, Sfântul Ierarh Spiridon, Sfântul Ierarh Partenie de Lampsakos, Sfântul Ierarh Meletie, Arhiepiscopul Antiohiei, sau de alți mari sfinți taumaturgi mai recentți, dar foarte iubiți de credincioși, precum: Sfântul Ierarh Nectarie de la Eghina, Sfântul Ierarh Luca, Arhiepiscopul Crimeei, Sfântul Gherasim din Kefalonia sau Sfântul Cuvios Nichifor Leprosul.

Toți acești sfinți tămăduitori ai Bisericii oferă speranță celor fără de speranță, dăruiesc vindecare acolo unde medicii nu pot vindeca boli grele. Sfinții taumaturgi, ca membre ale Trupului tainic al lui Hristos, Îl fac cunoscut lumii pe Domnul Iisus Hristos ca fiind Doctorul cel Mare, care le-a dăruit și lor darul vindecărilor, așa cum învățăm din imnografia Bisericii: „Ce vă vom numi pe voi: Doctori ce vindecați sufletele și trupurile, tămăduitori de patimi nevindecate, care în dar tămăduiți pe toți, luând darurile de la Mântuitorul Hristos, Cel Ce dăruiește nouă mare milă”³. Minunile de vindecare realizate prin sfinți sunt mărturii ale puterii divine, dar și îndemnuri la credință. În majoritatea cazurilor, Mântuitorul i-a vindecat pe cei care veneau la El cu credință. În acest context, minunile realizate prin sfinți sunt o chemare adresată oamenilor de a-și întări credința și de a se apropia de Dumnezeu. Vindecările miraculoase sunt un semn că Hristos lucrează în lume și că Biserica este vie, animată de puterea Duhului Sfânt, mântuirea fiind cea mai importantă vindecare.

Iubiți frați și surori în Domnul,

Chiar dacă pe parcursul întregului an 2024, Biserica, prin slujitorii și credincioșii săi mireni, s-a străduit să aducă, mai mult decât în anii precedenți, mângâiere și alinare persoanelor aflate pe patul durerii și al neputinței, **perioada care urmează, cea a Postului Nașterii Domnului, reprezintă un bun prilej pentru a înmulți dragostea și mila creștină.**

De aceea, și în acest an, ne adresăm preoților și credincioșilor mireni ai Sfintei noastre Biserici cu îndemnul părintesc **de a organiza, la parohii, mănăstiri, protopopiate și la centrele eparhiale, colecte de alimente, haine și medicamente. Acestea vor fi distribuite celor aflați în suferință și în lipsuri, familiilor defavorizate, cu mulți copii, bătrânilor și persoanelor singure, fără copii sau rude, cu precădere celor care locuiesc în mediul rural.**

³ „Slava Stihovnei” de la Vecernia la prăznuirea Sfinților și făcătorilor de minuni, doctori fără de arginți, Cosma și Damian, din Asia, luna noiembrie, ziua întâi”, în *Mineiul pe noiembrie*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2017, p. 9.

Fiind încredințați că veți arăta și în acest an dărnicie creștină și veți răspunde cu dragoste chemării noastre părintești în această lucrare sfântă de binefacere și ajutorare, vă mulțumim pentru generozitatea arătată în anii precedenți și vă reamintim cuvintele Domnului Iisus Hristos: „*Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui*” (Matei 5, 7).

Ne rugăm Preamilostivului Dumnezeu să-i binecuvânteze pe toți românii, din țară și din străinătate, dăruindu-le sănătate și mântuire, ocrotindu-i de tot răul și întărindu-i în tot lucrul bun, spre bucuria Bisericii noastre și a poporului român de pretutindeni. Cu multă bucurie, vă îmbrățișăm părintește și vă împărtășim binecuvântarea apostolică: „*Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh, să fie cu voi cu toți!*” (2 Corinteni 13, 13).

† **DANIEL,**

Arhiepiscopul Bucureștilor,
Mitropolitul Munteniei și Dobrogei,
Locțiitorul tronului Cezareei Capadociei și
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

† **TEOFAN,**

Arhiepiscopul Iașilor
și Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

† **ANDREI,**

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului
și Clujului și Mitropolitul Clujului,
Maramureșului și Sălajului

† **IOAN,**

Arhiepiscopul Timișoarei
și Mitropolitul Banatului

† **IOSIF,**

Arhiepiscopul Ortodox Român
al Europei Occidentale
și Mitropolitul Ortodox Român
al Europei Occidentale și Meridionale

† **NICOLAE,**

Arhiepiscopul Ortodox Român
al Statelor Unite ale Americii
și Mitropolitul Ortodox Român
al celor două Americi

† **LAURENȚIU,**

Arhiepiscopul Sibiului
și Mitropolitul Ardealului

† **IRINEU,**

Arhiepiscopul Craiovei
și Mitropolitul Olteniei

† **PETRU,**

Arhiepiscopul Chișinăului,
Mitropolitul Basarabiei
și Exarh al Plaiurilor

† **SERAFIM,**

Arhiepiscopul Ortodox Român
al Germaniei, Austriei și Luxemburgului
și Mitropolitul Ortodox Român
al Germaniei, Europei Centrale și de Nord

† **NIFON,**

Arhiepiscopul Târgoviștei,
Mitropolit onorific
și Exarh Patriarhal

† **TEODOSIE,**
Arhiepiscopul Tomisului

† **IRINEU,**
Arhiepiscopul Alba Iuliei

† **IOACHIM,**
Arhiepiscopul Romanului și Bacăului

† **CIPRIAN,**
Arhiepiscopul Buzăului și Vrancei

† **TIMOTEI,**
Arhiepiscopul Aradului

† **LUCIAN,**
Episcopul Caransebeșului

† **IUSTIN,**
Episcopul Ortodox Român
al Maramureșului și Sătmăruului

† **ANTONIE,**
Episcopul de Bălți

† **VINCENȚIU,**
Episcopul Sloboziei și Călărașilor

† **GALACTION,**
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

† **SEBASTIAN,**
Episcopul Slatinei și Romanaților

† **PETRONIU,**
Episcopul Sălajului

† **IERONIM,**
Episcopul Daciei Felix

† **SILUAN,**
Episcopul Ortodox Român al Italiei

† **MACARIE,**
Episcopul Ortodox Român
al Europei de Nord

† **CALINIC,**
Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților

† **VARSANUFIE,**
Arhiepiscopul Râmnicului

† **CALINIC,**
Arhiepiscopul Argeșului și Muscelului

† **CASIAN,**
Arhiepiscopul Dunării de Jos

† **IGNATIE,**
Episcopul Hușilor

† **SOFRONIE,**
Episcopul Ortodox Român al Oradiei

† **NICODIM,**
Episcopul Severinului și Strehaiei

† **VENIAMIN,**
Episcopul Basarabiei de Sud

† **ANDREI,**
Episcopul Covasnei și Harghitei

† **AMBROZIE,**
Episcopul Giurguiului

† **VISARION,**
Episcopul Tulcii

† **NESTOR,**
Episcopul Devei și Hunedoarei

† **SILUAN,**
Episcopul Ortodox Român al Ungariei

† **TIMOTEI,**
Episcopul Ortodox Român
al Spaniei și Portugaliei

† **MIHAIL,**
Episcopul Ortodox Român
al Australiei și Noii Zeelande

† **IOAN CASIAN,**
Episcopul Ortodox Român al Canadei

† **PAISIE SINAITUL,**
Episcop-vicar patriarhal

† **NICHIFOR BOTOȘĂNEANUL,**
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Iașilor

† **BENEDICT BISTRITĂNEANUL,**
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei
Vadului, Feleacului și Clujului

† **MARC NEMȚEANUL,**
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe
Române a Europei Occidentale

† **SOFIAN BRAȘOVEANUL,**
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei
Ortodoxe Române a Germaniei,
Austriei și Luxemburgului

† **EMILIAN CRIȘANUL,**
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Aradului

† **GHERONTIE HUNEDOREANUL,**
Arhiepiscop-vicar al Episcopiei
Devei și Hunedoarei

† **TEOFIL DE IBERIA,**
Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Ortodoxe
Române a Spaniei și Portugaliei

† **VARLAAM PLOIEȘTEANUL,**
Episcop-vicar patriarhal

† **TIMOTEI PRAHOVEANUL,**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Bucureștilor

† **ILARION FĂGĂRĂȘANUL,**
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului

† **PAISIE LUGOJEANUL,**
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Timișoarei

† **NECTARIE DE BRETAGNIA,**
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei
Ortodoxe Române a Europei Occidentale
și Episcop ales al Episcopiei Ortodoxe
Române a Irlandei și Islandei

† **DAMASCHIN DORNEANUL,**
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei
Sucevei și Rădăuților

† **TIMOTEI SĂTMĂREANUL,**
Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Ortodoxe
Române a Maramureșului și Sătmăruului

† **ATANASIE DE BOGDANIA,**
Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Ortodoxe
Române a Italiei și Arhiepiscop ales
al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române
a Marii Britanii și Irlandei de Nord